

POSTANOWIENIE

Dnia 29 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Igor Zgoliński (sprawozdawca)

w sprawie **J. K.**,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 29 kwietnia 2022 r.,
zażaleń skazanego i jego obrońcy
na postanowienie Sądu Najwyższego
z dnia 25 stycznia 2022 r., sygn. akt II KO 105/21
o odmowie przyjęcia osobistego wniosku o wznowienie postępowania w sprawie
zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 12 sierpnia 2020 r., sygn. akt II AKa (...),
utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w W.
z dnia 1 lipca 2019 r., sygn. akt XVIII K (...),
na podstawie art. 545 § 3 k.p.k. art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r.
prawo o adwokaturze (Dz. U. 2020, poz. 1651 tj.) oraz § 17 ust. 4 pkt 1
rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie
ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej
przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2019, poz. 18 tj.).

postanowił:

- 1. utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie;**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. A., Kancelaria
Adwokacka w W., kwotę 442,80 (czteryście czterdzieści dwa i**

80/100) zł, zawierającą 23% VAT, z tytułu sporządzenia i wniesienia środka odwoławczego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem, na podstawie art. 545 § 3 k.p.k., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia osobistego wniosku J. K. o wznowienie postępowania, z uwagi na jego oczywistą bezzasadność. Z motywów zaskarżonego rozstrzygnięcia wynika, że wskazywane przez wnioskodawcę okoliczności nie wpisywały się w żadną z podstaw wznowieniowych, a w szczególności przedstawiony przez wnioskodawcę alternatywny do ustalonego w prawomocnym wyroku przebieg wydarzeń nie nosił cech nowego dowodu w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 lit a k.p.k.

W nawiązaniu do powyższego postanowienia J. K. złożył pismo zatytułowane „wniosek”, potraktowane jako zażalenie (k. 2 akt SN). Zgodnie z wnioskiem, został mu nadto wyznaczony obrońca z urzędu, który również złożył środek odwoławczy od tego orzeczenia. Obrońca skazanego zarzucił naruszenie art. 545 § 3 k.p.k. poprzez jego bezzasadne zastosowanie i odmowę przyjęcia wniosku skazanego o wznowienie postępowania w sytuacji, w której – wbrew przyjętej przez Sąd Najwyższy ocenie – nie wynika z niego oczywista bezzasadność. W konsekwencji wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia, a nadto zasądzenie wynagrodzenia za świadczoną z urzędu na rzecz skazanego pomoc prawną, które nie zostało uiszczone.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenia nie były zasadne i nie mogły zostać uwzględnione. Prezentując powody takiej oceny przedmiotowych środków odwoławczych celowe jest przypomnienie kwestii, która słusznie wyeksponowana została na wstępie motywów zaskarżonego postanowienia, a mianowicie istoty wznowienia postępowania. Jest ono jednym z nadzwyczajnych środków zaskarżenia, a jako że przysługuje od prawomocnego orzeczenia, jego podstawy nie są tożsame z podstawami apelacyjnymi. Ich stopień sformalizowania jest o wiele wyższy, zaś procesowa

inicjacja wniosku o wznowienie może nastąpić wyłącznie na podstawie przesłanek ściśle określonych w ustawie (art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k., art. 540b k.p.k., art. 542 § 3 k.p.k.). Nie jest zatem środkiem, za pomocą którego strona może kwestionować ustalenia faktyczne, będące podstawą prawomocnego skazania, gdyż nie stanowią one na tym etapie przedmiotu oceny, która koncentrować się może wyłącznie wokół ustawowych podstaw wznowieniowych.

Dokonując w ramach kontroli o charakterze quasi-formalnym (art. 545 § 3 k.p.k.) analizy osobistego wniosku J. K. Sąd Najwyższy trafnie przyjął, że nie zachodzą przesłanki do wznowienia postępowania. Wymienione przez skazanego okoliczności nie spełniają warunków do zmaterializowania się którejkolwiek z nich, w tym w szczególności podstawy określonej w art. 540 § 1 pkt 2 lit a k.p.k. Tym samym nie obligowało to do podejmowania dalszych czynności procesowych, mających na celu realizację wymagań formalnych wniosku, skutkując odmową jego przyjęcia. Skazany oparł zaprezentowaną argumentację na relacjonowaniu odmiennych od ustalonych w prawomocnym wyroku okoliczności zdarzenia wskazując wprawdzie, że w sprawie wystąpiły nowe fakty i dowody, które winny stanowić materię do ponownej weryfikacji w uprzednio wznowionym procesie karnym, co podtrzymał obrońca w treści środka odwoławczego, jednakże szczegółowa analiza tej argumentacji musiała doprowadzić Sąd Najwyższy do powyższej konkluzji i wydania przedmiotowego rozstrzygnięcia.

Przede wszystkim zwrócić należy uwagę na fakt, że podstawa wznowienia postępowania wskazana w art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. wymaga ujawnienia się po wydaniu orzeczenia nowych faktów lub dowodów (*propter nova*), które wskazują na zaistnienie okoliczności wymienionych pod lit. a, b lub c, a więc uprawdopodobniają, że skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze; skazano go za przestępstwo zagrożone karą surowszą albo nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary albo też błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie kary; sąd umorzył lub warunkowo umorzył postępowanie karne, błędnie przyjmując popełnienie przez oskarżonego zarzucanego mu czynu, a nadto - co równie istotne - nieznanymi przedtem sądowi i **stronie** (*noviter reperta*). Zauważyć bowiem należy, że w wyniku nowelizacji Kodeksu postępowania karnego, mającej miejsce z mocy

ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2013, poz. 1247) w powyższym przepisie usunięto zwrot „nie znane przedtem sądowi”. Implikuje to wykładnię, że obecnie nowe fakty lub dowody mogą stanowić podstawę wznowienia, gdy uprzednio nie były znane nie tylko sądowi lecz także stronie - zarówno na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego, jak i odwoławczego. W tym drugim stadium procesu strona, jeśli dopiero wówczas powzięła stosowną wiedzę, może powołać przed sądem II instancji owe fakty lub dowody (art. 427 § 3 k.p.k.). Już zatem powyższe dowodzi wyraźnie, że w niniejszej sprawie – jak zasadnie przyjął Sąd I instancji – nie wykazano istnienia niezbędnego warunku omawianej przesłanki wznowieniowej, a mianowicie *novum*. Skazany, jak wynika z jego relacji, miał jednak wiedzę o tym, że w popełnieniu przypisanej mu zbrodni brała udział także inna osoba i mimo to, od samego początku postępowania przyjął określoną postawę procesową. Przejawiała się ona w świadomym ukrywaniu tego faktu, który w konsekwencji nie spełnia warunku określonego w art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. Zmiana stanowiska i chęć ujawnienia tej okoliczności w celu skorzystania z możliwości, jakie stwarza przepis art. 60 § 3 k.k., nie jest na obecnym etapie możliwa. Wszak by spełnić ustawową rolę i stworzyć możliwość ewentualnego zastosowania wobec skazanego powyższego przepisu, okoliczności tego rodzaju ujawniona być powinna organom ścigania w stosownym czasie, a nie w toku postępowania wykonawczego.

Zasadnie również Sąd Najwyższy nie stwierdził żadnej z podstaw wymienionych w art. 540 § 1 pkt 2 lit a, b oraz c k.p.k. Ujawnienie, że w zdarzeniu współdziałał ze skazanym inny ustalony sprawca nie czyni bowiem prawdopodobną wersję, że J. K. nie dopuścił się zarzucanego mu czynu lub też by Sądy dopuściły się w tych uwarunkowaniach uchybień w zakresie ukształtowania orzeczenia o karze. Ujawnione fakty nie dostarczają bowiem prawdopodobnych podstaw do zakwestionowania kluczowych ustaleń w zakresie tego, że skazany brał czynny udział zarówno w popełnieniu zbrodni jak i aktywnym zacieraniu jej śladów. Twierdzenie o ewentualnej wadliwości opinii psychiatrycznej odnoszącej się do stanu zdrowia psychicznego skazanego, z uwagi na ówczesny stan wiedzy biegłych odnośnie do przebiegu zdarzenia, jawi się natomiast jako dowolne i nie mające

żadnego związku z uprawdopodobnieniem ustawowych elementów, które ujawnione okoliczności powinny wykazać.

W świetle powyższego stwierdzić należy, że wynikający z art. 535 § 3 k.p.k. obowiązek przeprowadzenia kontroli osobistego wniosku strony o wznowienie postępowania pod kątem jego ewentualnej oczywistej bezzasadności został zrealizowany przez Sąd Najwyższy w sposób prawidłowy, co skutkowało – wobec niezasadności rozpoznanych środków odwoławczych - wydaniem orzeczenia o utrzymaniu w mocy zaskarżonego postanowienia.

W rezultacie podjętych przez obrońcę z urzędu czynności w niniejszym postępowaniu, jak również złożonego oświadczenia w zakresie braku uiszczenia kosztów obrony, orzeczono w tym przedmiocie na podstawie art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. prawo o advokaturze (Dz. U. 2020, poz. 1651 tj.) oraz § 17 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2019, poz. 18 tj.).